

۱۰ شریں ثانی
۱۳۴۰

تورک تاریخ انجمنی مجموعی

اون دردی سنه
نومر ۶ (۱۳)

مرعش امیرلی

(بچن نسخه دن مابعد)

سلطان عزالدین قلیچ آرسلان ثانی پدرینی استخلاف ایتدیکی ائشاده برطاقم مهم غائله لر تحدت ایتمشدی . دعوا ی سلطنتده بولنان قارداش لردن برینی برطرف ایتدیسه ده دیگر برادری (شهنشاه) فراره وکانغری قلعه سنه قیامایه موفق اولدی . سلطان مسعود حیاتده ایکن بو شهر ایله آقره یی وبتون بحر سیاه ساحلنه قدر اولان ممالکک امر اداره سنی اوکاورمشدی . سیواس ملکی (یاغی بسان بن ملک غازی بن دانشمند) ، شهنشاه طرفنی التزام ایدرک قلیچ آرسلان اعلان حرب ایتدی . قلیچ آرسلان ده عسکرینی جمع ایدرک اونک اوزرینه یورودی . ایکی اردوقارشی قارشی به کلدیلر . فقط علما و ائمه نك توسطری سایه سنده محاربه وقوعه کلدی ، متارکه منعقد اولدی ، هر ایکی طرف یرلی یرینه دوندیلر (۱) .

سوریه حکمداری نورالدین محمود بن زنگی توسیع فتوحات ایچون آنادولو داخلنده کی اختلافاتی یکیدن جانلاندیردی . قلیچ آرسلان علیهنده یاغی بسان ایله اتفاق عقدایتدی . یاغی بسان دانشمندی عائله سنه منسوب ملکری معینه طویلایه رق قلیچ آرسلانک ممالکنه تجاوز ایله جیحان حوضه سنی والبستان حوالیسنی ضبط ایلدی (۲) اوندن سوکرا غریبه دوغری ایلریلیوب قونیه اوزرینه یورودی . قلیچ آرسلان ده اردوسنی طویلایه رق قارشی چیقدی ، اقسرای اوکنده وقوعه کلن محاربه یاغی بسانک انهزامیله بیتدی (شعبان آبی ایچنده) (۳) بو ائشاده ملک نورالدین ده اردوسنی آله رق آنا دولو سلطانه وماردین ملکی حسام الدین تیرتاشه تابع اولان مملکتله کیرمش وعینتاب ، تل باشر ، مرزبان ، قورس ، بیره [بیره جک] ، کفرسود ، مرعش ونهرالجوز قصبه لرینی قلیچ ویا امان ایله آلمشدی . نورالدین ، تل باشری محاصره ایتدیکی ائشاده (رعبان) و (کیسوم) امیرلرینه خبر کوندیره رک تسلیم اولمیرینی

(۱) شالاندون ، زان قومنن ومانوئل قومنن ، ص ۴۳۲ ابوالفرج ومیخائیلدن نقلاً .

(۲) کذا ص ۴۳۲

(۳) ابن ابی شامه ، الروضتین ، ابویعلی دن نقلاً ج ۱ ، ص ۱۰۰

تکلیف ایلش ایسه ده اونلر بونی رد ایدوب سلطان قلیج آرسلا نه قارشى صداقت و تابمیتلرینى محافظه ایتمشردی (۱) . دانشمندی ملکلریله مشغول اولان سلطان، انشته سى و پدیرینک متفقى اولان نورالدینک صلیب لره متارکه عقد ایدره رك آنادولو داخلنده تشتت احداثه چالیشوب بوندن استفاده تأمیننه قالمه سنى نظر تأثرله کوردی و بدایه سنى چیقارمديسه ده یاغى بسانک انهرامندن سوکرا نورالدینه تهید آمیز خبرلر کوندروب اشغال ایتدیكى مملکتلری سریمأ تخلیه ایتدیكى تقدیرده شیمدی به قدر آرزنده جاری اولان مناسباته ختام ویره رك تشبثات خصومتکارانه به باشلايه جفنى بیلدی . نورالدین ، انه کچیردیكى مملکتلری اعاده ایتک ایسته میوردی . فقط فراتلرک حلبه و قوعبولان برترضى اونى بو آرزوسندن واز کچمکه مجبور قیلدی ، سلطان قلیج آرسلا نه عرض اعتذار ایدره رك ضبط ایتدیكى مملکتلری تخلیه به موافقت ایتدی و کرى دونه رك حلبه و اورادن مقر حکومتی اولان دمشقه کلدی . آنادولو سلطانى قلیج آرسلانک ایلچیلره کوروشه رك صلح معاهده سنى امضا ایلدی (رمضان ۵۵۱) (۲) .

قلیج آرسلان نورالدین ایله اختلافاتى حل ایتدکن سوکرا یاغى بسانک اوزرینه یورویه رك اونک استیلا ایتدیكى حوالی بی استرداده قیام ایلدی . یاغى بسان درحال البستان وجیحان حوالی سنى تخلیه و الده ایتمش اولدینى غنایم و اسرایى استصحاب ایدرک کندی ممالکنه چکیلدی . نهایت صلح منعقد اولدی (۵۵۱) (۳) . ۵۵۲ سنه صنده سلطان قلیج آرسلان کلکیایه کیره رك ارمنی پرنسی طوروسى صلح طلبنه مجبور ایلدکن سوکرا سنه مذ کوره تموزینک نهینه دوغرى مرعشه کلدی و کرك اوراده کرکسه به سنى و کیسومده حاکمیتى یکیدن تأسیس ایلدکن سوکرا نورالدینک ممالکنه داخل اوله رق انطاکیه اوکنه قدر ایلریلدی . نورالدین اونک محتمل برتجاوزینه قارشى قویه بیلیمک ایچون مخاصم بولدیغى انطاکیه پرنسیله باریشمه به مجبور اولدی . (۴) بودورک و قایمى قید و ضبط ایدن مورخلر بومسئله دن آنجق

(۱) شالاندون ، ژان و مانوئل ص ۴۳۳

(۲) ابن ابى شامه ، ۶ ص ۱۰۰ و ۱۰۳

(۳) شالاندون ، ص ۴۳۲

(۴) کذا ص ۴۳۴ . ابن ابى شامه ص ۱۰۹

بو قدر بحث ایدرک نورالدین ایله قلیج آرسلان آراسنده جریان ایدن مذا کره بی مسکوت برافنده درلر . جریان احوالدن استدلال ایدلدیکنه نظراً نورالدین، قلیج آرسلانن آلمش اولدیغی مملکتلرک هبسنی اعاده ایتمه مش دره . بو مملکتلردن عینتاب، تل باشر و مرزبان قصبه لری اونک النده قالمش و بو موقعلر آنادولو سلطانی طرفندن اوکا ترک ایدلمشدر . زیرا بوندن صوکر ا مذکور بلده لری دائماً سوریه ملوکنک تحت حاکمیتده کورپوروز .

استانبول ایمپراطوری (مانوئل) ایله سلطان قلیج آرسلان محاربه ایتدکلری اثناده ایمپراطور آنادولوده کی تورک قوتی تفرقه یه دوشوره رک ضعفه اوغرا تمق مقصدیغی تعقیب ایدیور و سلطانه قارشى داخلی دوشمانلر چیقار یوردی . بونک ایچون سیواس ملکی (یاغی بسان) ایله اتفاق ایتدی . قلیج آرسلان یاغی بسان ایله ده حرب ایتک مجبوریتنده بولندی ، فقط محاربه کندی علیهنده نتیجه لندی ، قلیج آرسلان البستان قصبه سیله جوارنده کی بالجه ممالکی (یاغی بسان) . ترک ایدوب اونکله صلح عقد ایتک مضر قالدی (۱) .

یدنجی عصر هجرى ده برحیات اولان مورخلردن (ابوالمظفر یوسف سبط بن الجوزی) مرآت الزمانده و اندن نقلاً کمال الدین ابن العدیم (تاریخ حلب) نده و ابوالحسن یوسف بن تقری بردی (النجوم الزاهره) سنه ۵۵۸ سنه سنده سوریه ملکی نورالدین محمودک قلیج آرسلان ایله محارب اولدیغندن بحث ایدرلر (۲) ارمنی مورخلری ایسه ۵۵۶ سنه سنده نورالدینک قلیج ارسلا نه غالب کلدیکنی و مرعش، کیسوم، هبسنی و ربعان قصبه لرینی اوندن تزع ایلدیکنی ذکر ایتکده درلر (۳) بو دورک معاصر لرندن اولان و نورالدینک حیاتی پک یاقیندن تدقیق ایدن ابن الاثیر بویه برشیدن بحث ایتمه مکده و یالکز ۵۶۰ سنه سی و قایعنده نورالدین ایله قلیج آرسلانک آراسنک آچیلمش اولدیغنی قید ایتکده درلر (۴) .

(۱) شالاندون ، ص ۴۵۷

(۲) مرآت الزمان ، الجزو الثامن . النجوم الزاهره - ۴ .

(۳) شالاندون ، ص ۴۶۳

(۴) ابن الاثیر ، ح ۱۱ ، ص ۱۱۹

(ياغى بسان) ك وقاتى دانشمندی دولتلك ضعفنه سبب اولدى . بو خاندانه منسوب ملكر اونى استخلاف ايچون بربرليبه مجادليه طوتوشدقلىرى صيراده البستان حواليسى (محمود بن معدى) آدى بر اميرك تحت اداره سنه كچمشيدى . سلطان قليج ارسلان ايسه بوتون دانشمندی اولكه سنى ضبط ايتك مقصدى تقيب ايدور ، دانشمندی ملكرينك آرارنده كى نفاقى تزيمده چاليشيور ايدى . قيصره ملكى اولوب سيواسده حكمران اولان عموجه زاده لريته قارشى ادعاى رقابت ايلكده بولنان (ذوالنون بن محمد بن غازى بن دانشمند) سلطان ايله برلشدى . سلطان بونك معاونت و مظاهرتى تأمين ايتدكن صوكرا امير محمود اوزريره يورويوب مومى اليبى مغلوب و (كدوك) ، (دارنده) و (البستان) قسبلرينى استيلا و مركز سلطنته ربط ايلدى (۵۶۰) (۱)

آنادولوده داخلى محاربه لك دوام ايتكده اولدنى بو صيراده كليكيارمى بارونى طوروسده كندينه استفاده تأمينى دوشونبوردى . سنه مذكوره ايچنده مرعش شهرى و حواليسى غارت ايلدى (۲)

۵۶۴ ده سلطان قليج ارسلان ذوالنون ايله اولان محبت و اتفاقى مخاصمه يه تبديل و اونك ممالكنى ضبط ايتدى ، قيصرى وزاماتى خطه لرينى آدى . بونى تقيبايدن سنه ايچنده ده برادرى (شهنشاه) ك محل امارتى اولان (آقره) بلده سيله (كنگرى) قصبه سنى اونك الندن تزع ايلدى (۳) بوندن صوكرا آنادولوده باقى قالان ديكر دانشمندی حكومتلرينه نهايت و يرمكه چاليشدى . ملكتلى استيلا ويا تهديده اوغرايان پرنسلىر اوئاشاده آوروپا جهتنده محاربه ايله مشغول اولان استانبول امپراطورى (مانوئل) ي مداخليه دعوت ايدمه مدكلى جهته سوريه حكمدارى (نورالدين محمود) دن استعانه يه مجبور اولديلر . ذوالنون ايله سلطانك برادرى (شهنشاه) اونك دركاهنه التجا ايتدكلى كى سيواس ملكى اسماعيل و ملاطيه ملكى افريدونده او كاخبرلىر كوندركه قليج ارسلانك تجاوزينه قارشى حايه ايتمى رجا ايلديلر . نورالدين ، آنادولو سلطانك ملاطيه يى آلسى تقديرنده كندى اولكه سنه

(۱) شالاندون ، ص ۴۹۳ ، ابوالفرج و ميخائيلدن نقل .

(۲) كذا ، ص ۴۹۴

(۳) كذا ، ص ۴۹۴

وفرات وادیلرینه تمتد اولان الهمهم یوللری الده ایتش اولاجنی آکلایهرق اونک شرقه دوغرو توسعی دوردرمق ایستدی. موصل، ماردین، خر تبرت [خرپوت] ملکلریله ارمنی بارونی (ملیح) عسکرلرینی طوپلایوب نورالدینک امری موجنبجه سیواسه حرکت ایتدیلر (۵۶۷). سیواس ملکی اسماعیل دانشمندی ایله برلشدکن سوکرا سلطان قلیج آرسلانک اوزرینه یورومکه قرار ویردیلر. قیصریهده بولنان قلیج آرسلان بوتون یاز موسمنده دوشمانلرینی اوایلامغه موفق اولدیسده قیش ابتداسنده ایشی قطعی بر نتیجه باغلامق ایستیان محاصملر اونک اوزرینه یورودیلر. ایکی اردو قیصریه اوواسنده قارشی قارشی یه کلدی. قلیج آرسلان، دوشمانلرینک کزتی کوره رک حربه کیریشمکدن استنکاف ایدوب مسئله یی صلحاحل ایتک ایستدی ونورالدینک قوماندانلریله مذاکره باشلادی. اونلر شهنشاه ایله ذوالنونک امارتلرینی اعاده و تزنده بولنان شهنشاهک اوغللرینی پدینه تسلیم وملاطیه یه تعرضی اثناسنده آلدینی اسیرلری تخلیه ایتسنی تکلیف ایتدیلر. قلیج ارسلان اسیرلری براقه جفی، برادرینه معاش و تخصیصات ویره بیله جکنی فقط ضبط ایدلیدیکی مملکتلرک هیچ برینی اعاده ایدمه جکنی جواباً بیلدیردکن ماعدا برادر زاده لرینی ده تسلیمدن امتناع ایلدی (۱) بونک اوزرینه مکالمه منقطع اولدی، فقط محاربهده وقوعه کلدی. قیشک شدتی بوتون فعالیت حربیه یی تعطیل ایتدی. او اثناده سیواسده باختلال ظهوره کلدی، سیواس ملکی اسماعیل زوجهی وچو جو قلیریله برلکده اهالی طرفندن اتلاف ایلدی. بووقعدن خبردار اولان نورالدین، ذوالنونی سیواس حکمدارلغه تعیین ایدهرک قیصریه نک استردادندن واز کجدی واردوسنک عودتی امرایتدی (۲)

فقط برآز سوکرا سلطان قلیج آرسلان سیواس اوزرینه یورویهرک شهر مذکور ی ضبط و ذوالنونی طرد ایلدی. ذوالنون تکرار نورالدینه التجادن باشقه چاره بولامادی. نورالدین بویوک براردو ایله بالذات آنادولویه کیردی. قلیج آرسلانک اقرباستندن اولوب اولجه (کیسوم) امیری ایکن امارتندن محروم ایدیلن (کوک آرسلان) اونک رفاقتنده بولنمقده ایدی. ارمنی بارونی (ملیح) ده عسکریه

(۱) کذا، ص ۴۹۵

(۲) شالاندون، ص ۴۹۶

برابر امداده كلىدى . نورالدين سيواسه كىندى ، سلطان قليج آرسلان شهري تخليه ايدهر كبرى چكىلمه يه مجبور اولدى . ذوالنونى تكرر سيواس حكمدار لغنه تعين ايليان نورالدين حين عودتنده كيسوم ، بهسنى ومرعش شهرلىنى ضبطه سوفق اولدى (۵۶۸) . سوريه حكمدارى جيحان نهري كنانزده اردوسنى قوردىنى ائشاده قليج آرسلان ده اردوسيله كلوب نهرك ديكر ساحلنده توقف ايلدى . ايكي اردو حال انتظارده قالدiler . قليج آرسلان ، خصمنك فائق قوتلرينه قارشى حربه كيريشمكه تردد ايدهر كذا كرات صلحيه قاپو آجدى . فراقترك كندى ممالكنه تعرض ايتدكلىنى ايشيدن وعلى العجله سوريه يه عودت لزومنى حس ايدن نورالدين بوتكلىنى ممنونته قارشلادى . معاهده صلحيه امضا ايلدى . قليج آرسلان ذوالنونى سيواس ملكى ونورالدينك محمىدى اوله رق طانيه جق واوكا قارشى خصمانه حر كنده بولونميه جق ايدى . نورالدين ، قليج آرسلان تاممليه امين اولمادىنى ايجون امراسندن (فخرالدين عبدالمنش) ى برمقدار عسكرله سيواسده براقش و ذوالنونك حمايه ومدافعه سنى اوكا حواله ايلشدى . نورالدين سوريه يه دوندى ، فقط يكي ضبط ايتمش اولدىنى مرعش ، كيسوم وبهسنى بلده لىنى آنادولو سلطانه اعاده ايتمهر ك كندى ممالكنه الحاق و حله ربط ايلدى (۱) .

ايرتسى سنه نورالدين وفات ايتدى ، سيواسده بولنان امير فخرالدين عسكر لىنى آلهرق كبرى كىندى . سلطان قليج آرسلان ايسه درحال سيواسه يورويهرك ذوالنونى طرد وبتون دانشمندی اولكهنى ضبط ايلدى . حاميسز قالان ذوالنون ، شهنشاه ايله برلكده روم ايمپراطورى (مانوئل) ه التجا ايتدى (۲) .

(۱) كذا ، ص ۴۹۷ . ابن ابى شامه ، ج ۱ ، ص ۲۱۲-۲۱۵ . ابن الاثير ، ج ۱۱ ، ص ۱۴۶-۱۴۷ . اقسرايى ، تاريخ آل سلجوق . ابن شداد حلب تاريخك برنجى جلدىك اوچنچى بابنده كيسوم ، دلوك ومرعش شهرلىنى ۵۵۰ سنه سنده نورالدينك سلطان قليج آرسلان امراسى لندن ضبط ايتدىكى فقط وقوع بولان عتاب وتهديد اوزرينه اعاده قىلدىنى ، بالا خره ۵۵۴ سنه سنده نورالدينك تكرر آنادولو سلطانه اعلان حرب ايدهر ك رعبان كيسوم ، بهسنى دلوك شهرلىنى ضبط ايدوب بردها اعاده ايتمه مش اولدىنى يازمقده در . فقط بومعلومات محتاج تنقيد در . ۵۵۴ ده نورالدينك آنادولويه قارشى سفرى ديكر تاريخلر ك هيچ برنده مقيد دكلدر . بوقعه يارمى مورخلىرىك بحث ايتدكلى وجهله ۵۵۶ ياخودده سبط بن الجوزينك روايتى اوزره ۵۵۸ ده اولايلىر . ابن شدادك روايتك ايكي شق ده دوغرو اولمامق لازمكلىر . چونكه نورالدينك ماصر لىندن اولان عمادالدين كاتب اصفهانى بو حوالينك ۵۶۸ ده مشاراليه طرفندن آلتدىنى سويلكده در . عمادالدين بوسفره بانذات اشتراك ايتمش اولدىنى جهته بالطبع داما دوغرو در .

(۲) اقسرايى ، تاريخ آل سلجوق (يازمه) . شانلاندون ، ص ۴۹۸

سلطان قلیج آرسلان ایله (مانوئل) آراسنده دوام ایدن محاربات بو حوالینک استردادینی تأخیر ایتدی . تورکلره روملر آراسنده مصالحه منعقد اولدقدن سوکرا قلیج آرسلان نظرینی آنادولونک شرقه وجوبنه توجیه ایلشدی . نورالدینه خلف اولان ملک صالح اسماعیل امور دولتی اداره ایدمهجهک بر سنده ایدی . مصر والیسی اولان صلاح الدین یوسف بن ایوب ، سلطنتی ضبط ایتک سوداسنه دوشمشدی . ملک صالح بوغاصبه قارشی ملک موروثی مدافعه ایدمه بیلیمک ایچون آنادولو سلطانتک دوستلغنی قازانمق ایستیور و پدرینک آنادولودن آلدیغنی زرلی اعاده مه تمایل کورونیوردی . فی حقیقه سلطان قلیج آرسلان مرعشی استرداد ایتدی . فقط برآز سوکرا صلاح الدین بتون سوریه نی ضبط ایتدی ، حلب ملحقاتنده بولنان قلعه لر اونک الیه کچدیکی گئی استرداد ایدمه میان بهسنی ، رعبان ، کیسوم قصبه لر ده اونک امراسی طرفندن استیلا ایدیلشدی . ۵۷۵ ده سلطان قلیج آرسلان ، دمشقه صلاح الدین زیدینه ایلیچی کوندره رک اولجه نورالدینک کندیسندن غضب ایتیش اولدیغنی رعبان و کیسوم قلعه لرینی طلب ایتدی . آنادولو سلطانی بورالرک نورالدینک اوغلی ملک صالح طرفندن کندیسنه اعاده و بخش ایددیکنی سویلیوردی . صلاح الدین ، بو طلبدن غضبه کله رک سفیری تویسخ و قلیج آرسلانی تهدید ایلدی . قلیج آرسلان ایسه جبراً آلمایه قرار ویردی . اوچ بیک قدر عسکر کوندره رک رعبانی محاصره ایتدیردی . رعبان قلعه سی صلاح الدینک قوماندانلرندن (شمس الدین بن المقدم) ه اقطاع ایدلش اولوب اونک طرفندن محافظه و مدافعه ایدلمکده ایدی . فراقترله محاربه ایتکله مشغول اولان صلاح الدین ، برادر زاده سی (تقی الدین عمر) ایله کردامراسندن (سیف الدین علی المشطوب) ی امداده کوندردی . تقی الدین ، آنادولو عسکر لرینی کیجه لین باصقین ویره رک پریشان ایتدی (۱) . رعبانک استرداد ی بوضورتله عقیم قالدیغنی کبی ایوبیلر الیه کچمش اولان بهسنی ده کبری آله مادی . یالکز مرعش شهری آنادولو سلاطینه تابع بولتقدمه ایدی (۲) .

(۱) ابن ابی شامه ، ج ۲ ، ص ۹ . ابن الاثیر ج ۱۱ ، ص ۱۷۳ ، ذمی :

تاریخ الاسلام (۵۷۵ سنه سی وقایع)

(۲) ابن شداد ، تاریخ حلب

سلطان قليج آرسلان مرعشى حدود ولايتلارندن اولوق حسييله آنادولونوك غربنده روملرله همحدود اولان ولايتلر كي اداره ايديوردى . اوج يعنى (ثغور) عد ايديلن مملكتلر يورتلق و او جاقلق اوله ورق توركن بلكرينه توجيه اولتوق عادتدى . واليك بابادن اوغله انتقال ايديردى .

مرعش ، كليكيارمى قراللى ، انطاكيه پرنسلىكى وسوريه ملوكنه تابع ممالك ايله حدود اولوق دولاييسيله محافظه ومدافعهسى حائر اهميت ايدي . سلطان قليج آرسلان بورايى امراسندن (حسام الدين حسن بك) . اولادينه انتقال ايتك شرطيله - توجيه ايلمشدى . بو ذات برمدت امارتده بولندقدن صوكرا ارتحال ايتدى . يرينه اوغلى (ابراهيم) كچدى . بعده بونك اوغلى (نصره الدين حسن بك) قاعد امارت اولدى (۱) . ابن پيى نك (ملك مرعش) ديدىكي واوزون اوزادى يه مدح ايلدىكي ذات بودر .

نصره الدين حسن بك سلطان غياث الدين كى خسرو اول نژدنده موقع واعتبار قازاندى . سلطان مشارالهاك ۶۰۵ سنه سنده كليكيارمى . قرالى (ليفون) . قارشى اولان سفرنده معيتمنده بولندى . سلطان غياث الدين بوسنه ايجنده مرعشه گلش و حلب حكمدارى (ملك ظاهر غازى بن صلاح الدين يوسف) . خبر كوندره رك ارمى قراللك اوزرينه يورومك نيتنده اولديغى بيلديرمش و كنديسنك ده بوسفره اشتراكنى تكليف ايلمشدى . ملك ظاهر ، كنديسى بالذات حربيه كلمه مش ايسه ده عسكرلرندن برقسنى امراسندن (سيف الدين بن علم الدين بن جندر) و (عزالدين ايبك فطيس) قوماندالرينه ويره رك آنادولو سلطاننه امداد كوندرمشدى . سلطان غياث الدين ، ارمى قراللى داخلنه عسكر سوق ايدرك تالان ايتديرمش ، كنديمي ده دوغريدن دوغرى يه (قورقوس) قلعهسى اوكنه كلوب قوشامش و امان ايله ضبط ايتمشدر . سلطان بوقلعه يي تعمير ايتديردكن مرعش اميرينه وپردى ، اوندن صوكرا برقاچ قلعه داها ضبط ايتديسه ده اونلرى تخريب ايلدى . سلطان غياث الدين فتوحاته دوام ايدركن قيش بردنبره شدتلندى ، قارياغدى ، محاربه يه دوام ايتك مشكل برحاله كلدى ، ضبط ايديلن مملكتلرى مرعش ولايتنه الحاق ايتدكن صوكرا كبرى دوندى پايتخته عودت ايلدى (۲) .

(۱) ابن شداد ، تاريخ حلب ، باب ثانى

(۲) ابن واصل ، مفرج الكروب فى اخبار بنى ايوب ، جلد ثانى (۶۰۵ سنهسى و قايى)

حسن بک سلطان غیاث‌الدین کبک و امیراسی آراسنده بک زیاده حائر نفوذ و اعتبار اولدیفنی گوریورز . ۶۰۷ ده سلطان مشارالیهک شهیداً وفاتی اوزرینه ارکان و امراء دولت اوج شهزاده دن برینک تحته اجلاسی ضمنده مشاوره ایتدیلر . نصره‌الدین حسن بکک توصیه‌سیله بیوک شهزاده عزالدین کیکاوس سلطنته انتخاب اولندی (۱)

مرعش امیری، سلطان عزالدین کیکاوس اولک بک زیاده توجهنی جلب ایتمشدی . سلطان، اونک تحت اداره‌سنده کی ولایتی کنیشه تمک و اقطاعاتی تریید ایلک آرزوسنده بولنیور و بونک ایچون کلیکیا ارمنی قرالغنه سفر ایدرک اورادن ضبط ایده‌جکی مملکتلی ویرمک ایتوردی . ۶۱۳ سنه‌سی ایچنده سلطان عزالدین ، حلب حکمداری ملک ظاهره سفیر کوندره رک عسکرلیه برلکده مرعشه کلوب کندیسنه التحاق ایتسنی ، بعده برلکده ارمنی قرالغنی اراضیسنه سفر ایدلسنی تکلیف ایتدی . آنادولو سلطانی انطاکیه‌نی حلب حکمدارینه وعد ایدیور ، کلیکیایی ایسه کندیسنه آیریوردی . ملک ظاهره، ارمنی قرالغنه یورومک خصوصنه موافقت ایدرک آنادولو سلطانک مرعش طرفندن کلیکیایه کیرمسنی توصیه ایتدی . و کندیسنک (دربساک) جهتندن یورویوب انطاکیه‌نی آلفه چالیشه‌جینی بیلدیردی

(۱) یازیجی زاده علی ، تلریخ آل سلجوق : « نصره‌الدین ملک حسن بن ابراهیم ایتدی عزالدین کیکاوس اولو اوغولدر هم عاقل و کامل بهادردر هم اوغوز توره‌سنده دخی آغا وارکن انجیه سرورلک دکز پادشاهلق سلطان عزالدینه لایقدر ددی .. »

امریبی الاواسر الملائیه‌سنده بومناسبتله نصره‌الدین حسن بک حقنده شوجهلری یازیور : « امیر نصره‌الدین الحسن بن ابراهیم ملک مرعش که طومار ذکر حاتم طی بهمد سخاوت او طی شده بود و نضات صیت مکارم اخلاقی عرصه آفاق راجون کلبه عطار بل نسیم نوبهار بل روحت شمیم دارالقرار معطر و منحر کرده در ایام او اوصاف بمال البتای عصمت الارامل برواطلاق شایستی کردن لی از غنجه خندان تر و دستی در سخا از صاحب باران تر در ظلمت شهای حاجت برخاص وعام چون ماهتاب تابان باضیق عرصه رقعه‌ملکی که داشت صدرش از بحر حریب بروجناش از روضه فردوس سرب و خصیب ترمانده فر فریدونی وشکوه کبخسروی از لوازم دولت اوشده بود هیچ آدمی بوسلامی نکرده تا اراد انعام او بهره‌تمام نیافتی و هیچ افتاده بدو نیوستی تا بدولت ابدی پیوندی نکردهی حظ تمتع از زندگانی با حصول نیکونامی که اورا درین عالم فانی حاصل کشت هیچ سلطان کاکمار ملک جبار امیر نکشت اللهم کاطیب ذکره فی الدنيا اعلی درجه فی الآخرة ... »

و (عبدالرحمن المنبجى) يى سفارتله كوندردى . ملك ظاهر بونك اوزربنه مال بىدل ايدهرهك جمع رجاله مشغول اولدى . سلطان عزالدین ایسه اردوسنى طوپلايه رىق مرعشه كلدى . ملك ظاهرهك ايلچيمى سلطان عزالدین زدينه كیده رىق اداى رسالت ايتىش ايسه ده لياقتسىز لکنه مبنى متبوعنك منافعه مخالف بر طاقم شرطلى ده قبول ايتمشدى . بوندىن طولايى ملك ظاهر آنادولو سلطانه قارشى وعدينى ايفا ايتىك خصوصنده تردد ايدوب عموجسى وبوتون سوریه ومصر قطعه لرینك حکمدارى اولان (سلطان ملك العادل ابوبكر بن ايوب) دن فکرىنى صوردى . ملك عادل، آنادولو سلطانتك سوریه حقنده استيلا جويانه مقصدلر تعقيب ايتديكنى بيلديره رىق اونكله اجتماع ايتمه سنى ملك ظاهره توصیه ايتدى . حلب حکمدارى سلطان عزالدینه اولان وعندن دوئمك وياخود عموجه سنك سوزلرينه مخالفت ايدهرهك سوزنده دورمق شقلىرىندن برىنى ترجيح ايدمه دى ، شاشيروب قالدى . سلطان عزالدین ایسه برىرى آرقه سنه خبر كوندره رىق ملك ظاهرهك تسريع حرکتنى طلب ايدىوردى . يوصره ده ارمنى قرالى (ليفون) دن ملك ظاهره پك چوق هديه لرى حامل بر قاصد كهرهك حربه اشتراك ايتمه سنى رجالي ايتدى ، ملك ظاهر حرکتنى تأخير ايتدى . مرعشه اونك ورودينه انتظار ايتمكه اولان سلطان، آنادولو قاضيسكرى و آق سراى قاضيسى (اوحدالدين حسين بن عبدالکريم بن محمدالنسوى) يى سفارتله كوندره رىق حرکتنى تکرار طلب ايتدى (۱) قاضى اوحدالدين ملك ظاهر زنده ايكى آنادولو عسكر لرینك حلب ملحقاتندن (بلاط) قصبه سنى يغما و اوزاده كى ارمنيلرى قتل و اسير ايتىش اولدقلى خبرى كلدى . ملك ظاهر متفق بر حکمدار ك بو حرکتندن فوق العاده متأثر اوله رىق عموجه سنك سويلديكى وجهله آنادولو سلطانتك كنديسى ومملكتنى حقنده حسن نيت بسله مديكنه ذاهب اولغه باشلادى . آنادولو ايلچيسنه : —

(۱) ابن واصل ، جلد ثانى . اوقاف قيوداننده مجدد آنادولو [۱۲۸۳-۱۲۸۶] وقبه دقترينك ۲۹۰-۲۹۴ صحيفه لرنده مندرج ۶۱۵ تاريخلى سلطان عزالدین كيكاس اولك (شفائيه) وقبه سى .

ارمنی قرالیله معاون و مشارک اولدقلری ظنی حصوله کتیرمش اولدیغنی و بو سببدن طولایی اورانک غارت و قتل عام ایدلمش اولدیغنی سویلدی . بلاطه کیتمش اولان تورکنلر آنادولو اموال منهوبه سنک بر قسمنی اوراده کورمشلر و سلطانه اویولده معلومات ویرمشلردی . سلطان ایسه اورا خلقنک کلیکیا قرالیله مشترکاً کندی علیهلرینه چالیشدقلرینه قیزمش و مرعش امیری (نصره الدین حسن بك) ی کوندره رك بلده مذکورہ بی تاراج ایتدیرمشدی . قاضی اوحدالدینک عرض اعتذار صددندہ سویلدیکی سوزلر ملك ظاهره حسن تاثیر ایتهمش ایدی، آرتق حلب حکمداری آنادولو سلطانه اعتماد ایتهمکه باشلادی ، کندیسى بالذات کیتهدیکی کبی امراسندن هیچ برینده امداده کوندرمدی (۱) . بو معلوماتی ویرن (ابن واصل) سلطان عزالدینک مرعشده بولندیغنی مدتجه نه یاپدیغنی ، حلب ملکنک معاوتی کیفیتی صویبه دوشدکن صوکر ایا لکز باشنه کلیکیا به سفر ایدوب ایتدیکی حفته بزه هیچ بر معلومات ویرمیور .

سلطان عزالدین مرعشده ایکن ملك ظاهره وفات ایتدی . اوغلی ملك العزیز محمد برینه اجلاس اولندی . ملك العزیز کوچوک بر سنده اولدیغنی ایچون اونک نامنه اداره حکومت ایتک اوزره براتابک نصبی ایجاب ایدیوردی . حلب امراسی، اولجه مصرسلطانی ایکن ملك العادل طرفندن خلع ایدیلن (ملك المنصور بن الملك العزیز بن سلطان ملك ناصر صلاح الدین) ی - که حلب حکمدار جدیدینک عمجہسی اوغلی ایدی - اتابک نصب ایتدیلر فقط صلاح الدینک دیکر اوغللری ملك مشارالیهک اتابک اولماسه راضی اولامیهرق اونی اسقاط ایلدیلر . حلب حکومتده دیکر بر ذاتک اتابک نصبی ایجاب ایتدی . حلب امورینه مداخله ایدوب حوالی مذکورہ بی تحت تابعیتنه الملق ایستیان آنادولو حکمداری ایسه حلبه ایلچی کوندره رك ملك ظاهرک وفاتندن دولایی بیان تعزیت ایتدکن صوکر ، صلاح الدینک اوغلی اولوب پدرینک وفاتندن صوکر بتون سوریه و مصر قطعهلرینه حکمدار اولان ویرمدت صوکر عموجهسی ملك العادل طرفندن سلطنتدن محروم ایدیلن (ملك افضل نورالدین علی) بی اتابک نصب ایتلرینی توصیه ایلدی . ملك افضل الحاله هذه (سمیساط = صمصاد) ده امارتده بولونمقده و کندیسنه اهانت ایدن عموجهسی ملك العادله دکل

(۱) ابن واصل، جلدثانی (۶۱۳ سنهسی وقایعی)

آنادولو سلطانہ عرض تابعیت ایلکدہ ایدی. آنادولو سلطانی نامنہ خطبہ او قودوب سکہ ضرب ایتدیوردی .

سلطان عزالدینک مقصدی آشکار ایدی؛ کنڈیسنه مربوط ومصر - سوریه حکمدارینہ دوشمان بر آدمک حلب حکومتی اله آلمسی اونک سوریه قارشى مداخلات وحرکاتی تسهیل ایدہ بیلیدی. حلب امراسی بوتوصیه اوزرنده دوشونوب طاشیندیلر؛ (مبارزالدين يوسف بن خطلخ) ، (مبارزالدين سنقرالحلبی) ، (ابن ابی زکری) و دیگر امرابوتکلیفی قبولہ تمایل ایتدیلر، ملک افضلک صاحب رأی وتدیبریوک برذات اولدیغی ، امور دولتک انتظامی ومملکتک محافظه سی اونک وجودینہ متوقف بولندیغی، شاید حلبده حکمدار اولورسه عموحه سی ملک العادلدن اخذ ناره موفق اولاجغی وتکراربتون سوریه ومصر قطعہ لرغی استرداد ایدہ بیله جگنی بیان ایله اونک اتابک نصب ایدلمسی رأینده بولندیلر. فقط (قاضی بهاءالدين بن شداد) ایله (علمالدين بن سيفالدين) و (سيفالدين قلیج) بوفکره معارض اولدیلر وملك العادلک مصر ، شام وشرق بلادغی تحت اداره سنده بولندیران بیوک بر حکمدار اولدیغندن وملك افضلک اوکاغلبه سی ممکن اوله میه جغندن بحث وملك العادلک غلبه سی تقدیرنده حلب حکومتی کلیاً اورته دن قالدیره حغنی ذکر ایتدیلر ؛ ملک افضل غالب کلدیکی تقدیرده ایسه اتا بکلکله قناعت ایتمه رک برادر زاده سی ملک العزیزی حکمدار لقدن اسقاط وسریرحکومه کنڈیسی اوطوره جغنی سوبلدیلر . بواعتراض آنادولو سلطانک توصیه سنی صوبه دوشوردی. نهایت حکمدار مرحومک اصداقای امراسندن (شهابالدين طغرل) ی ملک العزیزه اتابک ونائب حکومت نصب ایتمه قرار ویره رک بوکایمین ایتدیلر (۱) . طغرل ، آنادولو سلطانی عزالدین قلیج ارسلان ثانی نک کبار امراسندن (اختیارالدين حسن) ک موالیسندن اولوب افندیسنک قتلنی متعاقب آنادولوی ترک ایده رک حلبه کیتمش وملك ظاهره انتساب ایشدی (۲) .

ملك ظاهر ممالیکندن بر چوقلری شهابالدين طغرلیک اتابک نصب اولونماسی آرزو ایتدیوردی . امرادن (عزالدین ایبک الحمددار الظاهری) مملوککردن وعسکرکردن برچوغنی کنڈینه طرفدار قیلمش وحارم والیسی (اسدالدين اقطغان = آق طوغان)

(۱) ابن واصل ، جلد ثانی (۶۱۳ سنه سی وقایعی)

(۲) ابوالفرج الملطی ، تاریخ مختصر الدول ، ص ۴۴۳ .

ایله مخابره ایدرک متفقاً اتابک علیه حرکت ایتمک خصوصه اونو اقناع ایتمشدی .
 (ایبک) ، طرفدارلرله حارمه کلوب قلعه‌ی اله کچیرم‌جک، اوندن سوکرا اعلان
 عصیان ایدرک حلبه یورویه جکدی . فقط حارم قلعه‌سنده کی عسکرلر و بالخاصه
 قلعه محافظی (مبارزالدین ایوب) والی (اسدالدین اقطغان) کخیانتندن شبه‌لنیور
 وقلعه‌نک محافظه‌سنه اهتمام کوستریوردی . (ایبک) حارم قلعه‌سی اوکنه کلدیسه‌ده
 ایجری کیرمکه موفق اولامادی ، قلعه‌ده بولنان امرا و عساکر اونو دخولدن
 منع ایتمک‌لری کچی شهر والی‌سنی‌ده توقیف ایتمدیلر . ایبک بالضروره اوزاقلاشمه‌یه
 مجبور اولدی . اورادن (دربساک) . کیده‌رک اورای اله کچیرمک ایستدیسه‌ده
 اوکاده موفق اولامادی . معینده کی آدم‌لر اوتیه بری‌یه داغیلمه‌یه باشلادیلر .
 اوده قورقوسندن فراره و آتادولو حکمداری سلطان عزالدین کیکاوس نزدینه
 التجا ایتمدی . بهسنی قلعه‌سی امیری (نجم‌الدین الطنبغا الظاهری) ده اتابک طغرلیک
 علی‌دارلرندن اولغله اوده آتادولو سلطانه عرض تابعیت ایدوب حلب حکومتیه
 اولان علاق‌سنی کسدی و سلطان عزالدین نامنه خطبه او قودوب کندیسنی اونک
 امراسی میانه‌ادخال ایلدی . اتابک طغریل، هر نه قدر حلب حکومتک ربط و ضبطنی
 تأمین وفتنه و نفاق تسکین ایتمدیسه‌ده بهسنی نک فک رابطه ایدرک آتادولویه تابع
 اولماسنه قارشنی سسنی چیقاره‌مادی . چونکه سلطان عزالدینک غضبنی تحریک ایتمک
 و حلب حکومتک موجودیتنی تهلک‌یه دوشورمک ایسته‌میوردی (۱) .

(مابعدی وار)

مکرمین ضلیل

(۱) ابن واصل ، جلدثانی (۶۱۳ سنه‌سی وقایعی)